

Newsletter analityczny nr 18 (16.12.2014–5.01.2015)

Program „Bezpieczeństwo Energetyczne i Polityka Klimatyczna” Ośrodka Analiz Politologicznych Uniwersytetu Warszawskiego

Zapraszamy do odwiedzenia nowej strony programu Bezpieczeństwo Energetyczne i Polityka Klimatyczna bepk.oapuw.pl. Na stronie znajdą Państwo nie tylko informacje o Programie, ale też archiwalne newslettery analityczne oraz inne materiały dotyczące bezpieczeństwa energetycznego i polityki klimatycznej, w tym opublikowany niedawno Working Paper „Polityka Klimatyczno-Energetyczna UE”

Najważniejsze wydarzenia dotyczące bezpieczeństwa energetycznego i klimatu 16 grudnia 2014 – 5 stycznia 2015.:

W omawianym okresie, w Polsce wiele miejsca poświęcono pracom nad projektem ustawy o odnawialnych źródłach energii. Debata na świecie w dużej mierze odnosiła się zaś do cen surowców na rynkach światowych.

Komentarz:

Początek roku skłania do podsumowania zeszłorocznych wydarzeń i wskazania najważniejszych zagadnień, które będą przedmiotem debaty publicznej oraz decyzji politycznych w najbliższym czasie. Najważniejszym wydarzeniem minionego roku była niewątpliwie agresja Rosji na Ukrainę. Jej skutkiem był niepokój państw europejskich, głównych odbiorców gazu z Rosji o zapewnienie bezpieczeństwa dostaw oraz o poziom cen surowca. Wprowadzenie sankcji w stosunku do Rosji przez Stany Zjednoczone oraz Unię Europejską i kontrsankcje Rosji obawy te spotęgowały. Ich efektem była szeroka dyskusja o możliwych sposobach rozwiązania kryzysu. Emanacją tego faktu było między innymi włączenie do przyjętego podczas październikowego szczytu Rady Europejskiej pakietu klimatyczno-energetycznego kwestii budowy interkonektorów, których celem ma być wzmocnienie europejskiego rynku energii, w tym szczególnie gazu. W tym kontekście na

podkreślenie zasługuje inicjatywa Unii Energetycznej, zgłoszona przez Donalda Tuska, jeszcze w roli polskiego premiera, której jądrem były wspólne zakupy gazu przez wszystkie państwa Unii. Propozycja ta nie uzyskała jednak na tym etapie powszechnego poparcia, czego powodem były między innymi sprzeczności z koncepcją oparcia bezpieczeństwa o rynek i obowiązujących już regulacjach takich jak np. *Regulation 994/2010 concerning measures to safeguard security of gas supply and repealing Council Directive 2004/64/EC*.

Rozwiązaniu problemu bezpieczeństwa energetycznego służą również inne regulacje przyjęte przez Radę, a mianowicie zwiększenie efektywności energetycznej o 27 proc. oraz podniesienie udziału odnawialnych źródeł w produkcji energii do 27 proc. w 2030r. Spowodują one zmniejszenie zależności całej Unii Europejskiej od dostaw surowców energetycznych i jej podatności na zmieniające się ceny na rynkach światowych.

W nowym roku w dalszym ciągu będziemy obserwować wysoki wpływ polityki na sytuację na rynkach surowców energetycznych, czego efektem mogą być zaskakujące zmiany cen. Kluczowe dla Unii Europejskiej będą rezultaty szczytu w Paryżu, który odbędzie się w grudniu 2015r. Przyjęcie globalnych regulacji ograniczających emisję CO₂ wzmocni dotychczasową politykę europejską poprawiając również konkurencyjność jej gospodarki.

W przypadku Polski, zbliżające się wybory prezydenckie oraz parlamentarne oznaczają, iż nie należy się raczej spodziewać kluczowych decyzji dotyczących implementacji pakietu klimatyczno-energetycznego, a tym samym zmian w sektorze energetycznym i polityce efektywności energetycznej. Przełomu można oczekiwać najwcześniej w połowie 2016 roku. Niewątpliwie zagadnieniem, które będą przedmiotem debaty publicznej w trakcie nadchodzących kampanii wyborczych to bezpieczeństwo ekonomiczne i energetyczne oraz górnictwo. Czas pokaże, czy partie polityczne będą w stanie osiągnąć minimalny poziom konsensusu politycznego w kwestiach bezpieczeństwa i transformacji energetycznej oraz na ile aktywność społeczeństwa obywatelskiego wpłynie na deklaracje polityków w czasie kampanii.

Inne istotne wydarzenia dotyczące bezpieczeństwa energetycznego i klimatu 16 grudnia 2014 – 5 stycznia 2015:

Europa i świat:

16.12 – Bułgargaz, z powodu braku środków finansowych, zdecydował się na ograniczenie zakupu gazu z Rosji. Niedobory surowca mają być uzupełnianie z rezerw strategicznych.

16.12 – Międzynarodowa Agencja Energi (IEA) opublikowała raport, w którym stwierdzono, że obserwowane w ostatnich latach zwiększenie zużycia węgla było tylko chwilowym trendem.

16.12 – Włoski koncern ENI zawiesił działania w kierunku sprzedaży akcji firmy Sajpem, generalnego wykonawcy terminala LNG w Świnoujściu.

17.12 – Dmirtij Miedwiediew – premier rządu Federacji Rosyjskiej wyraził zgodę na sprzedaż 19,5% akcji Rosnieftu.

17.12 – Ministerstwo Zasobów Naturalnych Rosji zmierza w 2015 roku wnieść do ONZ roszczenia o kontrolę nad 1,2 mln km² obszaru Arktyki, który wg przewidywań naukowców obfituje w złoża węglowodorów.

17.12 – Hassan Rouhani, prezydent Iranu, opowiedział się za kontynuowaniem rozmów z zachodem na temat programu atomowego.

17.12 – SOCAR, azerski potentat paliwowy, zadeklarował zwiększenie udziału kapitałowego w odpowiedzialnej za budowę ropociągu Odessa-Brody-Płock spółce Sarmatia.

18.12 – Ministrowie środowiska UE potwierdzili wypracowane na konferencji w Limie rozwiązanie dt. podziału zobowiązań redukcji gazów cieplarnianych.

18.12 – Niemiecki koncern BASF ogłosił, że nie dojdzie do zapowiadanej wymiany udziałów pomiędzy nim, a Gazpromem. Przedmiotem umowy miały być udziały w należącej do BASF spółce gazowniczej Wingas oraz posiadane przez Gazprom udziały w złożach gazu na Syberii.

19.12 – Donald Tusk, szef Rady Europejskiej, poinformował, że przywódcy UE wyrazili zgodę na powołanie Europejskiego Funduszu Inwestycji Strategicznych.

22.12 – Korea Południowa poinformowała o cyberataku na systemy komputerowe operatora elektrowni jądrowej.

23.12 – Komisja Europejska rozpoczęła konsultacje społeczne dotyczące zmian w dyrektywie EU ETS po 2020 roku.

24.12 – Według Stowarzyszenia Europejskich Operatorów Podziemnych Magazynów Gazu (GSE), na dzień 21.12.2014, ukraińskie magazyny gazu były wypełnione w 38%.

27.12 – Prof. Grzegorz Pieńkowski został wybrany na przewodniczącego sieci doradczej European Science and Technology Network on Unconventional Hydrocarbon Extraction.

28.12 – Terminal LNG „Independence” w Kłajpedzie odebrał pierwszy transport gazu.

29.12 – Gazprom w 2014 roku zanotował najmniejsze wydobycie gazu w swojej historii.

29.12 – Brytyjskie BG rozpoczęło pompowanie LNG do gazowca w australijskim Gladstone.

30.12 – Irak poparł stanowisko Arabii Saudyjskiej, która nie zgadza się na obniżenie wydobycia ropy przez kraje OPEC w celu podniesienia cen surowca na rynkach światowych.

30.12 – Zdaniem ekspertów Międzynarodowej Agencji Energii, aby zaspokoić rosnący popyt na energię oraz zastąpić zużywające się jednostki, do 2040 roku na świecie należy wybudować elektrownie o łącznej mocy 7200 GW.

30.12 – Francuski EDF, niemiecki Winteshall oraz włoski ENI zapowiedziały sprzedaż Gazpromowi swoich udziałów w South Stream.

31.12 – Niemiecki bank KfW zapewni finansowanie projektów budowy elektrowni słonecznych typu CSP w Maroko.

2.01 – W 2015 roku w Niemczech zmaleje dopłata na OZE doliczana do rachunków za energię w gospodarstwach domowych. Będzie ona wynosiła 6,17 EUR za każdą kilowatogodzinę.

2.01 – Na Malediwach zainstalowano hybrydową elektrownię fotowoltaiczną, która zmniejszy udział ropy w produkcji energii.

Polska:

16.12 – Włodzimierz Karpiński, minister skarbu państwa, poinformował, że trwają międzyresortowe prace nad projektem specustawy węglowodorowej, której celem jest ułatwienie procedur związanych z wydobyciem gazu łupkowego.

16.12 – Janusz Piechociński, minister gospodarki, podczas spotkania Polsko-Azerbejdżańskiej Komisji Międzyrządowej ds. Współpracy Gospodarczej, zapewnił, że Polska będzie wspierać ten kraj w wysiłkach na rzecz zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego UE.

16.12 – Nadzwyczajna podkomisja pod przewodnictwem Tadeusza Jarmuzewicza zajmowała się projektem nowelizacji ustawy regulującej zasadach lokalizowania elektrowni wiatrowych.

16.12 – W ocenie Oktawiana Zająca, partnera w The Boston Consulting Group, receptą na poprawę sytuacji polskiego górnictwa jest wydzielenie i wygaszanie trwale nierentownych kopalń oraz zwiększenie udziału kosztów zmiennych w strukturze kosztów kopalń.

16.12 – Sejmowa komisja ds. energetyki przyjęła projekt ustawy o odnawialnych źródłach energii.

16.12 – W porównaniu do października, w listopadzie o 2,5 PLN/MWh spadła cena zielonych certyfikatów na Towarowej Giełdzie Energii. Średnioważona cena w listopadzie wyniosła 182,90 PLN/MWh.

17.12 – Według Ministerstwa Środowiska, podczas COP20 w Limie zostały osiągnięte wszystkie wyznaczone cele, a świat wykonał krok ku wypracowaniu nowego porozumienia klimatycznego.

17.12 – Zdaniem Waldemara Pawlaka, byłego premiera i ministra gospodarki, istnieją duże szanse na przyjęcie poprawki prosumenckiej w ustawie o OZE.

17.12 – Komisja nadzwyczajna ds. energetyki i surowców energetycznych odrzuciła wniosek postów: Ludwika Dorna (niezrzeszony) i Piotra Najmskiego (PiS) o wstrzymanie prac nad nowelizacją ustawy o OZE.

17.12 – Sejm znowelizował ustawę o biopaliwach, wprowadzając do niej zapisy dyrektywy o promocji OZE.

18.12 – Projekt dokumentu „Polityka energetyczna Polski do roku 2050” na przełomie stycznia i lutego 2015 ma zostać przekazany do konsultacji.

18.12 – PGE Dystrybucja przeprowadziła ćwiczenia sprawdzające funkcjonowanie procedur zarządzania siecią elektroenergetyczną w sytuacji kryzysowej.

18.12 – CBOS opublikował wyniki sondażu, z którego wynika, że 75% Polaków uważa, że zmiany klimatu są istotnym zagrożeniem i w celu walki z nim należy ponieść pewne koszty.

18.12 – Zarząd spółki IKS Solino zapewnił, że podziemny magazyn strategicznych dla państwa rezerw ropy i gazu spełnia wszystkie obowiązujące obecnie wymogi.

19.12 – Według analizy think-tanku WISE, ceny energii mają ograniczony wpływ na konkurencyjność polskiego przemysłu.

21.12 – Wmurowano kamień węgielny pod budowę w Uniejowie hybrydowej elektrociepłowni o mocy 2,4 MW wykorzystującej wody termalne, gaz i biomasę.

23.12 – Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, w ramach programu GEKON rozdysponowało 72 mln PLN na projekty wspierające innowacyjne i ekologiczne technologie.

29.12 – NIK opublikowała raport, z którego wynika, że Polska ma najbardziej zanieczyszczone powietrze w Unii Europejskiej, co może skutkować nałożeniem przez UE kar w wysokości 4 mld PLN w związku z łamaniem dyrektywy CAFE.

30.12 – Według „Rzeczpospolitej” próby blokowania importu węgla do Polski nie pomogą sektorowi górnictwu, ale mogą skutkować niedoborem niektórych gatunków tego paliwa na rynku krajowym.

2.01 – Marek Woszczyk, prezes zarządy PGE, uważa, że ustalenia unijnego szczytu klimatycznego nie będą miały negatywnego wpływu na polską gospodarkę.

3.01 – Urszula Stefanowicz, rzecznik Koalicji Klimatycznej stwierdziła, że Polski „nie stać na to, by nie realizować polityki klimatycznej”, a „nakłady poniesione na początku jej wdrażania są niskie w porównaniu do korzyści dla późniejszego bezpieczeństwa energetycznego”.

3.01 – Kamil Pluskwa-Dąbrowski, prezes Federacji Konsumentów, ocenił, że pakiet klimatyczny UE może negatywnie wpłynąć na ceny energii, dlatego rząd musi opracować optymalne rozwiązanie dla jego realizacji.

Warszawa, 7 stycznia 2014r.

dr Krzysztof M. Książkowski – Szef Programu „Bezpieczeństwo energetyczne i polityka klimatyczna” OAP UW, adiunkt w Instytucie Stosunków Międzynarodowych UW, autor książek „Ekonomiczne zagrożenia bezpieczeństwa państw” (2004), „Bezpieczeństwo ekonomiczne” (2011), redaktor naukowy publikacji „Bezpieczeństwo ekonomiczne w perspektywie politologicznej” (2012) i „Odnawialne źródła energii w Polsce. Wybrane problemy bezpieczeństwa, polityki i administracji” (2013), współautor podręcznika „Ekonomika bezpieczeństwa państwa w zarysie” (2014), autor wielu artykułów poświęconych zagadnieniu bezpieczeństwa i klimatu.